

Vědci našli věčné chemikálie v rybách napříč celou Evropou. Navzdory faktům může dojít k omezení jejich regulace

11.9.2025 - Luboš Pavlovič | Arnika

Některé naměřené hodnoty v analýze dokonce překročily budoucí doporučené limity více než deseti tisíckrát. Odborníci varují, že se jedná o velmi konzervativní odhad, jelikož současný monitoring se zaměřuje pouze na jedinou látku z celé rozsáhlé skupiny PFAS, která čítá tisíce různých chemických sloučenin. Regulace PFAS v EU však čelí intenzivním lobbistickým tlakům ze strany průmyslových odvětví, které se snaží oslabit nebo oddálit zavedení účinných omezení.

Kontroverzní rozhodnutí ECHA komplikuje regulaci PFAS

Situace se komplikuje především nedávným rozhodnutím Evropské agentury pro chemické látky (ECHA), která oznámila rozdělení původně komplexního návrhu omezení PFAS. Z posouzení bylo vyřazeno osm kategorií použití těchto látek, což podle odborníků oslabuje holistický přístup k regulaci celé skupiny PFAS. Rozhodnutí přichází poté, co ECHA obdržela rekordních 5 600 odpovědí z veřejné konzultace k návrhu pěti členských států EU.

„Rozhodnutí ECHA významně oslabit původní návrh na omezení PFAS je z hlediska ochrany veřejného zdraví velmi problematické,“ komentuje situaci Karolína Brabcová z organizace Arnika. „Když současně vidíme alarmující úroveň kontaminace ryb v celé Evropě a zároveň se oslabují regulační nástroje, dostáváme se do nebezpečné situace. Velmi nešťastný je také návrh vyjmout z regulace výrobu věčných chemikálií určených pro vývoz mimo státy EU. To považují nevládní organizace za pokrytecké a krátkozraké. V zemích EU jsou to zejména závody na výrobu PFAS v Itálii, Francii či Nizozemí, které vykazují nejhorší míru znečištění. Pokud bude povolena výroba věčných chemikálií pro vývoz, pak takový zákaz těmto místům moc nepomůže.“ dodává Brabcová.

Zveřejnění studie o kontaminaci ryb přichází v kritickém okamžiku, kdy se již 23. září sejdou zástupci institucí EU, aby projednali klíčový návrh na regulaci širší skupiny těchto nebezpečných látek v povrchových i podzemních vodách. Tento krok ke zlepšení monitoringu a prevence znečištění je však v ohrožení kvůli odporu některých členských států proti zavedení účinných opatření v připravovaných vodohospodářských plánech.

„Výsledky této studie jsou více než znepokojivé – ukazují nám pouze špičku ledovce obrovského problému s PFAS kontaminací,“ pokračuje Brabcová. „Tyto věčné chemikálie se v přírodě prakticky nerozpadají a akumulují se v potravním řetězci. Když vidíme, že některé vzorky ryb překračují bezpečnostní limity deseti tisíckrát, je jasné, že jde o vážnou hrozbu pro lidské zdraví i ekosystémy.“

PFAS látky jsou známy svou extrémní perzistencí v životním prostředí a lidském těle. Mají negativní vliv na lidskou plodnost, vývoj plodu a funkci hormonů štítné žlázy. Mohou také přispívat k negativním zdravotním účinkům včetně poruch imunity, mají dopady na náš hormonální systém a jsou spojovány se sníženou schopností dětí koncentrovat se.

„Rozdělení omezení PFAS bohužel otevírá prostor pro další průtahy a kompromisy na úkor veřejného zdraví,“ říká Brabcová. „EU má nyní jedinečnou příležitost zavést efektivní opatření proti dalšímu šíření těchto toxických látek. Pokud ji promarníme kvůli tvrdému lobbyingu ze strany výrobců a

uživatelů těchto perfluorovaných látek či fluoropolymerů jako je teflon, čeká nás další dekáda nečinnosti, a ještě horší kontaminace našich vod a potravin. Politici musí pochopit, že ochrana před věčnými chemikáliemi není jen ekologická otázka, ale zásadní problém veřejného zdraví, který vyžaduje komplexní a neodkladné řešení," dodává.

(Pro více informací kontaktujte tiskového mluvčího Arniky Luboše Pavloviče, Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript., +420 606 727 942)

Tento text vznikl jako součást projektu ToxFree Life for All (LIFE22-GIE-HU-ToxFree LIFE for All/101114078) a je financován EU Life programem a Ministerstvem životního prostředí. Vyjádřené názory a stanoviska jsou však pouze názory a stanoviska projektu a nemusí nutně odrážet názory a stanoviska Evropské unie, programu LIFE, MŽP a dalších dárců. Evropská unie ani orgány poskytující finanční podporu za ně nemohou nést odpovědnost.

<https://arnika.org/o-nas/tiskove-zpravy/vedci-nasli-vecne-chemikalie-v-rybach-napric-celou-evropou-n-avzdory-faktum-muze-dojit-k-omezeni-jejich-regulace>